

РЕЦЕНЗИЯ

по конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в АМТИИ „проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив, факултет „Музикален фолклор и хореография”, катедра „Музикален фолклор”; обявен в ДВ бр. 59/26 юли 2019 г.

по професионалното направление „Музикално и танцово изкуство” – шифър 8.3, научна специалност „Етномузикознание” с кандидат: гл. ас. д-р Зоя Илийчева Микова от проф. д-р Светла Георгиева Калудова-Станилова - АМТИИ „проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив

Кандидатът по настоящата процедура гл. ас. д-р Зоя Микова е възпитаник на НУФИ „Широка лъка” и АМТИИ „проф. Асен Диамандиев” в специалностите „Ръководство на народни състави” и „Изпълнителско изкуство” в ОКС „бакалавър” и „Етномузикознание” в степен „магистър”. Още в студентските си години тя проявява интерес към научно-изследователска дейност. По-късно защитава дисертационен труд на тема: „Традиционни практики и музика на етническите общности в град Пловдив“ и получава ОНС „доктор”. В досегашният си професионален път д-р Микова е преминала последователно през всички стъпки на своето академично израстване. Това определя и професионалната ѝ реализация като гл. ас. по „Музикален фолклор“.

През дългогодишната си дейност - изследовател на терен, тя се утвърждава като музиколог с висок професионализъм и личност с изявено чувство за отговорност към проблемите на съвременното музикално изкуство и образование.

Оценката ми в тази рецензия се основава върху посочената в настоящата процедура хабилитационна справка за дейността на кандидата след защитата ОНС „доктор” през 2015г. Представените документи и материали, подредени в няколко раздела са аргументирани и красноречиви за широко обхватна дейност. Те отговарят на изискванията според ЗРАСРБ и Правилника за неговото прилагане, приложени са:

-автобиография, дипломи за завършено висше образование и за придобиване на научна и образователна степен „доктор”, свидетелства – медицинско и за съдимост, удостоверения за стаж по специалността и за преподавателска дейност;

-таблица за изпълнение на минималните национални изисквания за академичната длъжност „доцент“, доказателствени материали по таблицата по т. А, В и Г – диплом за научна степен „доктор“, монографичен труд с резюме на съдържанието, списък на публикациите и отпечатани статии;

- доказателствен материал по показател „Д“ от таблицата – справка за цитирания и рецензии;

- доказателствен материал по показател „Е“ от таблицата – справки за образователна и художественотворческа дейност, учебни помагала, отличия;

- справка за приносите на хабилитационните материали.

Рецензията обхваща обобщено в две направления активностите, представени хабилитационната справка: Научна дейност и Педагогическа и учебно-методическа.

I. Научната дейност на д-р Микова е многостранна - публикации в Годишник на АМТИИ, Пролетни научни четения, Научни конференции и семинари, ръководи и консултира дипломанти. През 2017 г. е отговорен редактор на в-к „Народна мъдрост“, в раздел „Народни празници и обичаи“. Според наукометричните таблици и изисквания по показателите „А, В, и Г“ могат да се обособят следните групи: Дисертационен труд; Монография; Публикувани статии и отзиви; Цитирания и рецензии в показател „Д“; Ръководство на научен, образователен или художествено-творчески проект по т. „Е“.

1. Чрез дисертационният труд: „Традиционни практики и музика на етническите общности в град Пловдив“, Зоя Микова получава ОНС „доктор“ и изпълнява изискванията по ППЗРС, за което получава 50 точки.

2. Представената монография „Милковица история-етнография-култура“ е хабилитационният труд на кандидата. Съдържанието е представено в 280 страници, структурирано в увод, три глави, традиционно облекло, заключения и шест приложения. Изборът на темата, има две страни за автора: едната – емоционална, свързана с детството, и втората – липсата на цялостно, задълбочено изследване върху традиционната, материална и духовна култура на селото. Чрез така разработената тема д-р Микова представя различни изследователски подходи, чрез които е направена заявка за едно сериозно, теоретично изследване, което да намери своето място в съвременното за съхраняване на фолклорната традиция. В този смисъл авторът представя необходима за фолклорната наука разработка с практическа приложимост.

Уводът насочва към основната изследователска теза, свързана с еволюционните политически и социокултурни промени, засягащи общности от хора с различни антропологични, физиологични и културни маркери (език, религия, нрави, обичаи и др.). Акцентът пада върху етнолингвистичната група „власи“, вглеждане в тяхната традиционна материална и духовна култура, с цел разкриване на неизвестни факти около историята и произхода на населението в с. Милковица.

В първа глава се дава богата информация относно исторически, демографски и етнографски сведения за селището. Направен е опит за

изясняване етнодемографската му картина, като се изследват и откриват връзки на различни исторически и етнографски нива в празничната, обичайно-обредна система, както и лингвистични особености. Всичко това е свързано с музикалните традиции и обичайно-празничната система в съотношение минало-настояще - бъдеще. С него авторът проправя път към нови становища и заключения, базиращи се върху богата теренна работа и многобройни срещи с респонденти. В цялостното изследване прозира стремеж за демонстрация на свой, личен изследователски почерк.

Втора глава, озаглавена „*Празничен календар и традиционни практики*” е плод на обстойно теренно изследване, реализирано в продължение на дълъг период от време. Пред нас се разкрива невероятното богатство на варианти и модели на обредност. Всеки от описаните и изследвани обреди е съобразен с общобългарския календар, свързан с характеристиката на Средна Северна, Северозападна и Североизточна България. Разделянето им на календарни (зимни, пролетни, летни и есенни) и семейни (раждане, сватба и смърт) носи локалната характеристика и послание към общността. Направените интервюта с информаторите поясняват отделни детайли при изпълнението на конкретните обреди. Акцентът пада върху ритуала „*Калуш*” и поменалните практики. В хода на изследването се изтъква философията на власите за живота в отвъдното, изразена в специфичната погребална обредност. Ярко се открояват емблематичните за общността обреди: „*Помана*” и „*Разливане на вода*”. Чрез тях д-р Микова анализира в дълбочина връзката между живота и смъртта. Представена е пълна картина на философията у власите за смъртта и сакралното състояние на духа при мисълта за „*оня свят*”. Стъпка по стъпка с помощта на своите обреди, обичаи и вярвания те се стремят към „очовчаване” на отвъдното, изпълвайки го с надеждата за по-добър живот. Интерес представлява и параграф „*Други практики*”, в който се представят местни, уникални традиционни игри, като „*Цар заповяда*”, „*Пръстенчето*”, „*Иленуш*” и танцът „*Пеленица*”.

В трета глава е представена и анализирана информация върху музикално-танцовата култура на населението от Милковица. Д-р Микова подчертава значението на „географското разположение” на селото, което позволява чуждо влияние от съседните народи и култури. Откриват се близки образци на север от р. Дунав, там където преобладава население, окачествено като „влашко”. Трайно в музикалния живот на селото през ХХ в. наравно с духовата музика, навлизат акордеон и акустична китара. Изследването сочи, че постепенно оркестрите с класически инструменти „изтласкват” традиционните за селото: кавал, овчарска свирка и дудук. Не е подмината и народната песен. По-голямата част от описаните изпълнители са и информатори, въз основа на което са направени изводи и

заклучения за съвременното състояние на певческата и хороводна традиция в селото.

Заклучението на монографията представя в обобщен вид съжденията и приносите, които са от значение за обогатяване на фолклорната наука. Изследването осъществява успешно своите цели като теоретична проблематика. С приносен характер са представените 28 нотирани примера на песни и 9 хора. Направена е сравнителна характеристика между инструментариума от с. Милковица и северната ни съседка и мястото на духовите оркестри в погребалната практика. Традиционното облекло е разгледано като белег за етническа и религиозна принадлежност. Приложенията са с доказателствен характер.

Така представената монография има своя принос в регионалните проучвания. Важно за изследователската теза е изтъкване на съществената връзка на обичайната и празнична система с песенния и танцов фолклор, като устойчив елемент на традиционната култура в Милковица, запазила се до днес. С приложения монографичен труд се доказва изпълнението на изисквания се брой точки по ППЗРАСРБ, показатели група B – 100.

3. Публикувани статии (група Г). Представени са 9 статии и доклади, публикувани в реферирани издания. Всички те тематично са свързани с основните изследователски цели на кандидата, засягащи проблематиката на традиционните практики при различни етнически групи и тяхната значимост и приложение в образователния процес. Така д-р Микова демонстрира 127 точки по този показател.

4. Цитирания. В графите на таблицата от група Д, т. 17 и т.19, Зоя Микова прилага доказателства за 4 цитирания с общ сбор от точките по този показател 40.

II. Педагогическа и учебно-методическа дейност: Представеният в биографията изминат педагогически път от кандидата д-р Зоя Микова показва, че е свързан с учебния процес в АМТИИ в различни специалности: „Изпълнителско изкуство-народни инструменти и народно пеене”, „Дирижиране на народни състави”, „Българска народна хореография”, „Етномузикознание” по дисциплините: „Музикален фолклор“, „История на народното изпълнителско изкуство“, „Българска народна музика“, „Българска етнография“, „Събиране и дешифриране на музикален фолклор“, „Теория на музиката“, работи и с чуждестранни студенти по програмите „Еразъм” и „Фулбрайт”. Активността ѝ се проявява и в издаване на самостоятелен сборник „Дъх от Плевенско” - солови песни с клавирен съпровод. През 2015г. след защитата на докторската степен тя продължава като ръководител на проект Културен семинар „Непознатите“ АМТИИ, Пловдив. Семинарът се реализира в три отделни модула и представя общностите на арменци, евреи, турци и роми у нас. Основна цел е разширяване на знанията за традиционната култура на

различните етнически, етнографски, конфесионални и културни общности в България. Така кандидатът допълва още 60 точки към изискванията.

В резултат от теренните проучвания със студенти излиза и първата книжка „Път към извора“(2018), която съдържа материали от с. Искра, Първомайско и с. Яврово, Асеновградско. Посочените активности сумират общо 377 точки по изпълнените показатели, които напълно покриват изискванията.

Анализът на приложените хабилитационни материали и личните ми наблюдения сочат, че кандидата гл. ас. д-р Зоя Микова е активен инициатор и организатор на редица мероприятия, свързани с изява на студентите. Тя организира изложба „*Мартеница*“. По нейна идейна постановка и като част от обучението по дисциплината „Музикален фолклор“, всяка година в концертната зала на АМТИИ се реализира Концерт-ревю, спектакъл с автентични костюми и изпълнения на студенти от различните курсове и специалности, щатен танцов състав и външни формации. Такива са – „*Пролетни цветя*“, „*Ръченица*“, „*Луди-млади*“, „*Гергьовденско цвете*“, „*Шарено яйце*“, „*Пролетно Джаз-вю*“, „*Трансформации*“ и т.н. За тези й активности е удостоена с Награда на Ректора.

Заключение: Познавам колегата гл. ас. д-р Зоя Микова още от студентските й години. Високо ценя нейният професионализъм като педагог и музиколог. Към това прибавям и задълбоченото ми запознаване с представените хабилитационни материали. След анализ на тяхната значимост и съдържащите се научни и научно-приложни приноси за обогатяване и развитие на българската фолклористика, давам своята категорична оценка в подкрепа на процедурата. Доказателство за това са изпълнените наукометрични изисквания според таблицата по ЗРАСРБ и правилника за неговото прилагане.

Посочените активности и личната ми убеденост ми дават основание да поставя висока и положителна оценка за дейността на гл. ас. д-р Зоя Микова и участието й в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ по Професионалното направление „Музикално и танцово изкуство“ – шифър 8.3, Научна специалност „Етномузикознание“, за нуждите на катедра „Музикален фолклор“ при АМТИИ „проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив.

1 ноември 2019г.

проф. д-р Светла Станилова